

01.11.2023

REFERAT. MEDLEMSMØTE 31. OKTOBER 2023

Sted: Quality Strand Hotel

Til stede: 7 medlemmer

Tema: Kunstig intelligens, Chat GPT v/Jan Olav Endrerud

3-minutter: Ola Rongen minnet om tur til Stortinget 5. desember. Påmeldingsfrist er 15. november.

President Heidi Videhi Røsdal ønsket kveldens foredragsholder, Jan Olav Endrerud, velkommen. Han kommer opprinnelig fra Dokka, er sivilingeniør og har utdannelse fra NTNU og IB. Han leder og arbeider i privat næringsliv og i forskermiljøet, og er derigjennom godt oppdatert på datateknologi. De få som var til stede denne aftenen, det var dårlig vær og farlig føre på veiene, fikk høre et meget godt foredrag, tilpasset en vanlig databrukere nivå.

Såkalt kunstig intelligens er prinsipielt sagt mønstergjenkjenning satt i system.

Et eksempel: Man kan mate en datamaskin med et stort antall kattebilder. På grunnlag av disse danner dataprogrammet et sett kriterier som karakteriserer en katt. Man kan så vise maskinen et bilde av en katt og en hund og spørre hvilket av dem som er katten.. Hvis kattebildet klaffer med la oss si 80% av kriteriene for katt, plukker dataprogrammet ut dette som kattebildet.

Programmet foretar ganske enkelt en sannsynlighetsberegning ut fra et omfattende materiale.

Open AI (AI = Artificial Intelligence) er et forsknings- og utviklingsselskap som står bak programmet Chat GPT. En versjon av det kan lastes ned gratis, en kraftigere versjon distribueres mot betaling. Chat GPT er en språkmodell. Den er laget ved at et meget stort antall tekster er gjennomgått, ord, grammatikk, f.eks. setningsmønster er blitt plukket opp, og så kan programmet generere, dvs. danne nye setninger på grunnlag av dette. Dette ligner måten barn lærer språk på. Programmet er imponerende godt på norsk, men enda bedre på engelsk, som er mye mer utbredt enn norsk. Selv om programmet imponerer språklig, er ikke svarene det gir nødvendigvis sanne. De bygger jo på opplysninger det finner i tekster det har tilgang til, og alle tekster er jo ikke korrekte. Det er innebygget i modellen at den avviser upassende spørsmål. Her kan man jo ane konflikt mellom prispne amerikanere og liberale europeere. Viktigere er det at den avviser spørsmål som f.eks. «Hvordan lager man en bombe?»

Programmet utvikler seg selv hele tiden. Det lærer, og det kan svare på oppfølgingsspørsmål, innrømme feil og påpeke gale premisser i spørsmålet.

Det er viktig for svaret i hvilken kontekst spørsmålet stilles.

Eksempel: Spørsmålet er: *Beskriv et business case for en bedrift som ønsker å gjennomføre en helhetlig prosess for energioptimalisering.* Spørsmålet kan innledes med: *Med en usikker energisituasjon og høye strømpriser må norske bedrifter gjennomføre enøktiltak for å senke kostnadene og bidra til å oppfylle bærekraftsmål.* Innledningen, altså konteksten, gjør at svaret på spørsmålet vil være et ganske annet enn om den ikke var med.

Den kraftigere versjonen av ChatGPT kan også behandle bilder. Man kan be programmet lage et bilde som inneholder det og det, framstilt i den og den stilen, f.eks. på en måte som er typisk for bildene til

van Gogh eller Munch, og programmet lager det. Dette skaper dilemma. Kan vi heretter stole på et fotografi?

Et opptak på tre sekunder av din stemme er nok til å sneke sammen de mest horrible uttalelser tilsynelatende utgått fra din munn. Hva er news? Hva er fake news?

Kunstig intelligens har som vi forstår flere sider. Den kan gjøre oss mer kreative. Vi kan lære og bli inspirert. Det blir økt produktivitet. Men vi kan ikke stole på den. Faktaopplysninger må betraktes kritisk.

Teknologiske framskritt har tidligere truet/fjernet lavkompetansejobber. Med KI er det annerledes. Her er kunstnere og kunnskapsarbeidere utsatt. Antallet musikere, advokater, journalister og undervisere for å nevne noen grupper kan skrumpe inn. Derimot viser det seg vanskelig å erstatte bussjåfører med et sikkert selvkjøringsprogram.

Kunstig intelligens gir enorme muligheter, men innebærer store farer. Det må kontrolleres. Rundt i verden er det mange krefter som kan tenkes å utnytte på en forferdelig måte. EU er i gang med et lovgivningsarbeid som også Norge må forholde seg til. Vi kan jo bare håpe at det blir gjennomslag for internasjonale retningslinjer for hvordan og til hva man kan bruke det, og at disse reglene etterleves.

Ref

Ola Rongen